

Schape testen vaccin tegen teken

PLUS DIT PLUSARTIKEL IS ALLEEN TOEGANKELIJK VOOR ONZE ABONNEES EN GEREGISTREERDE BEZOEKERS

Schape van de schaapskudde van Henry Hoiting uit Appelscha beproeven een baanbrekend middel tegen teken.

ARTIKELINFORMATIE

14 JULI OM 16:15 UUR DVHN

Schape van de schaapskudde van Henry Hoiting uit Appelscha beproeven een baanbrekend middel tegen teken.

Het is een eerste stap op weg naar reductie van de kleine zuigbeestjes. Teken komen steeds meer voor in de natuur en een deel infecteert mensen met de ziekte van Lyme. Tekenexpert Hein Spong van het RIVM leidt het onderzoek.

Hoiting stuurde dit jaar geïmpregneerde kuddes op pad in Veenhuizen, Almere en Oldeberkoop (Tjongervallei). De schaapherder van Natuurlijk Beheer experimenteert vanaf 2008 met methodes tegen teken. De meest eenvoudige noemt hij 'tekendweilen'.

Stoziigers in tekenrijk

Hij stuurt een kudde als een stofzuiger dwars door tekenrijk terrein en tientallen teken, soms wel honderd per schaap, bijten zich vast. Daarna gaat de kudde naar een dijk of kade. De volgezogen teken laten zich vallen en belanden op een kaal niemandsland waar ze niet kunnen overleven. „Best simpel.”

Maar er is een probleem. „We dachten altijd dat schape niet ziek werden van teken. Dat ligt genuanceerder.” Op sommige plaatsen dragen teken een stafylokok bij zich, een parasitaire bacterie die anaplasma veroorzaakt, een ziekte in het bloed vergelijkbaar met de ziekte van Lyme, waardoor schape zich 'hondsberoerd' kunnen voelen.

Rigoreuzere methode

Dus zochten Hoiting en de wetenschappers naar een rigoreuzere methode. Eentje die teken kan doodmaken.

Ze kwamen uit bij een bestrijdingsmiddel waarmee klamboes worden geïmpregneerd tegen de malariamug. Een chemisch middel, gebaseerd op de stof permethrine die in de bekende oranje Afrikaantjes voorkomt. Luizen gaan er dood van en alle insecten hebben er een gruwelijke hekel aan. Het impregneren met permethrine werkt. Na één beet valt de teek dood neer. „Schape worden wandelende tekendoders.”

Puzzelen

De wetenschappers puzzelen nu op het omzetten van permethrine in een vaccin zodat dieren op grote schaal kunnen worden ingeënt. Dat is handiger, want honden en koeien, maar ook Schotse hooglanders en reeën – beruchte verspreiders van de teek – kunnen dan worden voorzien. „Van afstand, met een pijltje.”

Hoiting beproefde zijn 'teken-dweilers' onlangs op een wandelpad in het Emmer bos, in Gieten en laatst maakten zijn schape ook golfbaan De Kennemer in Zandvoort tekenvrij.

Het grotere werk

De proeven in Veenhuizen, Oldeberkoop en Almere met permethrine deed hij met kleine kuddes van dertig schape. Binnenkort is het tijd voor het grotere werk.

Het is puzzelen, zegt Hoiting, die gezondheidswetenschappen studeerde. „En alles moet wetenschappelijk onderbouwd zijn. Maar ik heb die kuddes nu eenmaal. Dan is het alleen maar leuker als je ze meer waarde kunt geven.”

TEKST SASKIA VAN WESTHREENEN